Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 9. marca 2017**

„Predhodno odločanje — Uredba (ES) št. 543/2008 — Člen 15(1) — Člen 16 — Zamrznjeni ali hitro zamrznjeni piščanci — Najvišja vrednost vsebnosti vode — Zastarelost te vrednosti — Praktični ukrepi za preglede — Ponovna analiza — Uredba št. 612/2009 — Člen 28 — Izvozna nadomestila za kmetijske proizvode — Pogoji za dodelitev — Primerna tržna kakovost — Proizvodi, ki se lahko tržijo v običajnih pogojih“

V zadevi C-141/15,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo tribunal administratif de Rennes (upravno sodišče v Rennesu, Francija) z odločbo z dne 20. marca 2015, ki je na Sodišče prispela 25. marca 2015, v postopku

Doux SA,v postopku prisilne poravnave,

proti

Etablissement national des produits de l’agriculture et de la mer (FranceAgriMer),

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik senata, E. Juhász (poročevalec), C. Vajda, sodnika, K. Jürimäe, sodnica, in C. Lycourgos, sodnik,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 3. marca 2016,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Doux SA J. Vogel, M. Leroy in M. Lantourne, odvetniki,

— za francosko vlado D. Colas, R. Coesme, C. Candat in A. Daly, agenti,

— za Evropsko komisijo B. Schima, A. Lewis in K. Skelly, agenti,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 13. septembra 2016

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago določb Uredbe Komisije (ES) št. 543/2008 z dne 16. junija 2008 o uvedbi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za perutninsko meso (UL 2008, L 157, str. 46), kakor je bila spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 1239/2012 z dne 19. decembra 2012 (UL 2012, L 350, str. 63), in Uredbe Komisije (ES) št. 612/2009 z dne 7. julija 2009 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode (UL 2009, L 186, str. 1), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 173/2011 z dne 23. februarja 2011 (UL 2011, L 49, str. 16).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Doux SA, v postopku prisilne poravnave, ki jo zastopata Sophie Gautier in družba SCP Valliot-Le Guenevé-Abittbol, kot upravitelja v postopku prisilne poravnave, ter Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer) zaradi dodelitve izvoznih nadomestil za izvoz serij zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancev iz Evropske unije.

Pravni okvir

3 Člen 15(1) Uredbe št. 543/2008 določa:

„Brez poseganja v člen 16(5) in člen 17(3) se zamrznjene in hitro zamrznjene piščance lahko v [Uniji] poslovno in trgovinsko trži samo, če vsebnost vode ne presega tehnično neizogibnih vrednosti, določenih z analizno metodo, opisano v Prilogi VI (metoda odcejanja) ali v Prilogi VII (kemijska metoda).“

4 Člen 16 te uredbe določa:

„1. Redni pregledi glede absorpcije vode v skladu s Prilogo IX ali pregledi v skladu s Prilogo VI se izvajajo v klavnicah najmanj enkrat na vsakih osem ur delovnega časa.

Kadar se s pregledi odkrije, da je količina absorbirane vode ob upoštevanju absorpcije vode v fazah obdelave perutninskih trupov, za katere izvajanje pregledov ne velja, večja od skupne vsebnosti vode, dovoljene s to uredbo, v vsakem primeru pa, kadar je količina absorbirane vode večja od vrednosti, navedenih v točki 10 Priloge IX ali v točki 7 Priloge VI, klavnice takoj izvedejo potrebne tehnične prilagoditve postopka.

2. V vseh primerih iz drugega pododstavka odstavka 1 in v vsakem primeru najmanj enkrat vsaka dva meseca se opravijo pregledi vsebnosti vode iz člena 15(1), z vzorčenjem zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancev iz vsake klavnice, v skladu s prilogama VI ali VII, ki jih izbere pristojni organ države članice. Ti pregledi se ne opravljajo pri trupih, za katere se pristojnemu organu zadovoljivo dokaže, da so namenjeni izključno izvozu.

3. Preglede iz odstavkov 1 in 2 opravljajo pristojni organi ali se jih opravi pod njihovim nadzorom. Pristojni organi lahko v posebnih primerih določbe iz odstavka 1, zlasti iz točk 1 in 10 Priloge IX, ter iz odstavka 2 tega člena uporabijo bolj strogo za zadevno klavnico, kadar je to potrebno za zagotovitev upoštevanja celotne vsebnosti vode, ki jo dovoljuje ta uredba.

Kadar koli se domneva, da serija zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev ni v skladu s to uredbo, se s testiranjem pri minimalni pogostosti pregledov iz odstavka 2 nadaljuje šele takrat, ko so rezultati treh zaporednih pregledov, ki se jih v skladu s prilogama VI ali VII opravi na vzorcih iz proizvodenj treh različnih dni v roku največ štirih tednov, negativni. Stroške teh pregledov plača zadevna klavnica.

4. Kadar pri zračnem hlajenju rezultati pregledov iz odstavkov 1 in 2 v obdobju šestih mesecev kažejo skladnost z merili iz prilog VI do IX, se lahko pogostost pregledov iz odstavka 1 zmanjša na enkrat mesečno. Zaradi vsake neskladnosti z merili iz teh prilog se ponovno uvedejo pregledi iz odstavka 1.

5. Če rezultati pregledov iz odstavka 2 presegajo dovoljene meje, se šteje, da zadevna serija ni skladna s to uredbo. V takem primeru pa lahko prizadeta klavnica zahteva ponovno analizo v referenčnem laboratoriju države članice po metodi, ki jo izbere pristojni organ države članice. Stroške ponovne analize krije imetnik serije.

6. Kadar se tudi po ponovni analizi smatra, da zadevna serija ni skladna s to uredbo, pristojni organ sprejme ustrezne ukrepe, da se navedeno serijo kot takšno dovoli tržiti v [Uniji], vendar samo pod pogojem, da klavnica pod nadzorom pristojnega organa posamezna pakiranja in pakiranja zadevnih trupov v razsutem stanju označi s trakom ali etiketo, na kateri je z rdečimi, velikimi tiskanimi črkami navedena vsaj ena od navedb iz Priloge X.

Serija iz prvega pododstavka ostane pod nadzorom pristojnega organa, dokler ni obravnavana v skladu s tem odstavkom ali drugače odstranjena. Če se pristojnemu organu potrdi, da je serija iz prvega pododstavka namenjena izvozu, pristojni organ sprejme vse potrebne ukrepe za preprečitev trženja zadevne serije v [Uniji].

Navedbe iz prvega pododstavka se označijo na takšno mesto, da so dobro vidne, jasno čitljive in neizbrisljive. Na noben način ne smejo biti skrite, prekrite ali prekinjene s kakršnim koli drugim napisom ali sliko. Črke morajo meriti najmanj 1 cm na posameznih pakiranjih in 2 cm na pakiranjih blaga v razsutem stanju.“

5 Člen 18(2) Uredbe št. 543/2008 določa:

„Države članice sprejmejo praktične ukrepe za preglede iz členov 15, 16 in 17 na vseh stopnjah trženja, vključno s pregledi uvoza iz tretjih držav v času carinjenja v skladu s prilogama VI in VII. O teh ukrepih obvestijo druge države članice in Komisijo. Vsaka sprememba teh ukrepov se takoj sporoči drugim državam članicam in Komisiji.“

6 Priloga VI k tej uredbi, z naslovom „Določanje izgube vode pri odtajanju (Preskus z odcejanjem)“, v točki 7, naslovljeni „Ovrednotenje rezultatov“, določa:

„Če na vzorcu 20 trupov povprečna količina izgube vode pri odmrznitvi preseže spodaj navedene odstotke, se šteje, da količina absorbirane vode med obdelavo presega dovoljeno mejo.

Odstotki so za:

hlajenje z zrakom: 1,5 %,

hlajenje s pršenjem: 3,3 %,

hlajenje s potapljanjem: 5,1 %

[…]“.

7 V prilogi VII k tej uredbi, z naslovom „Določanje skupne vsebnosti vode v piščancih (Kemijska metoda)“ je opisan kemijski postopek, ki omogoča ugotovitev te vsebnosti.

8 Člen 28(1) Uredbe št. 612/2009 določa:

„Nadomestilo se ne odobri za proizvode, ki na dan sprejetja izvozne deklaracije niso primerne tržne kakovosti.

Šteje se, da proizvodi izpolnjujejo zahtevo iz prvega pododstavka, če se jih v običajnih pogojih lahko prodaja na območju [Evropske unije] z opisom, ki je naveden v zahtevku za nadomestilo, in če so proizvodi namenjeni za prehrano ljudi, njihova uporaba za ta namen pa ni neprimerna ali bistveno slabša zaradi njihovih lastnosti ali stanja.

Ali proizvodi izpolnjujejo zahtevo iz prvega pododstavka, se preveri v skladu s standardi ali prakso, ki velja v [Uniji].

Nadomestilo pa se odobri tudi v primeru, če za izvožene proizvode v namembni državi veljajo posebni obvezni pogoji, zlasti zdravstveni in sanitarni pogoji, ki niso v skladu s standardi ali prakso, ki velja v [Uniji]. Izvoznik mora na zahtevo pristojnega organa dokazati, da proizvodi izpolnjujejo obvezne pogoje, ki veljajo v namembni državi.

Poleg tega se lahko za določene proizvode sprejmejo posebne določbe.“

9 Uredba Komisije (ES) št. 1276/2008 z dne 17. decembra 2008 o nadzoru s fizičnimi pregledi pri izvozu kmetijskih proizvodov, za katere se dobijo izvozna nadomestila ali drugi zneski (UL 2008, L 339, str. 53), kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 278/2010 z dne 31. marca 2010 (UL 2010, L 86, str. 15), v členu 5(4) določa:

„Carinski urad izvoza zagotovi skladnost s členom 21 Uredbe [Komisije] (ES) št. 800/1999 [z dne 15. aprila 1999 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 25, str. 129)]. Kadar obstajajo posebni razlogi za sum o ustrezni in primerni tržni kakovosti proizvoda, carinski urad izvoza preveri skladnost z veljavnimi določbami Skupnosti, zlasti tistimi, ki se nanašajo na zdravje živali in rastlin.“

10 Uredba št. 800/1999 je bila razveljavljena z Uredbo št. 612/2009. Besedilo njenega člena 21(1) je bilo enako besedilu člena 28(1) Uredbe št. 612/2009.

11 Uredba (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik) (UL 2008, L 145, str. 1, v nadaljevanju: carinski zakonik), ki je bila razveljavljena z Uredbo (EU) št. 952/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. oktobra 2013 o carinskem zakoniku Unije (UL 2013, L 269, str. 1), je v členu 118(2) določala, da ima oseba, ki izdela carinsko deklaracijo, ali njen zastopnik, pravico prisostvovati pregledu blaga in odvzemu vzorcev.

12 V skladu s členom 119(1), drugi pododstavek, tega zakonika je ta deklarant lahko zahteval dodatni pregled ali vzorčenje blaga, če je menil, da rezultati, ki so jih dobili pristojni organi, niso bili veljavni.

Dejansko stanje v postopku v glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

13 Družba Doux v okviru svojih dejavnosti proizvodnje in trženja perutninskega mesa izvaža zamrznjene piščance v tretje države. Za prejem izvoznih nadomestil je predložila varščine. Med pogoji za dodelitev teh nadomestil je bilo izpolnjevanje zahteve, da morajo biti izvoženi proizvodi „primerne tržne kakovosti“ v skladu s členom 28(1) Uredbe št. 612/2009.

14 FranceAgriMer, organ javne uprave francoskega prava, ki je pristojen za dodelitev nacionalnih nadomestil in nadomestil Unije, je izvedel preglede na perutninskem mesu družbe Doux, namenjenem za izvoz, in ugotovil, da vsebnost vode v teh proizvodih presega predpisane mejne vrednosti iz

prilog VI in VII k Uredbi št. 543/2008. FranceAgriMer je posledično z odločbo z dne 22. julija 2013 blokiral sprostitev varščin, povezanih z zahtevki za izvozna nadomestila, registriranimi po 21. aprilu 2013.

15 Družba Doux je s tožbo, vloženo 20. septembra 2013 pri predložitvenem sodišču, začela postopek za odpravo odločbe, ki jo je izdal FranceAgriMer. Trdi, da je v izpodbijani odločbi napačno uporabljeno pravo, ker se z njo dodelitev izvoznih nadomestil za zamrznjeno piščančje meso pogojuje z vsebnostjo vode v tem mesu, medtem ko se mejne vrednosti iz člena 15 te uredbe ne uporabljajo za to meso, kadar je slednje namenjeno za izvoz izven Unije.

16 Družba Doux poleg tega navaja, da preseganje teh mejnih vrednosti za vsebnost vode ne vpliva na „primerno tržno kakovost“ izvoženih proizvodov v smislu člena 28(1) Uredbe št. 612/2009 in da so ti proizvodi skladni s standardi in prakso v namembnih državah. Poleg tega družba Doux meni, da so te mejne vrednosti postale neustrezne in zastarele, ker niso bile spremenjene.

17 FranceAgriMer meni, da v skladu s členom 28(1) Uredbe št. 612/2009 izvozna nadomestila ne smejo biti odobrena, če zadevnih proizvodov v običajnih pogojih ni dovoljeno prodajati v Uniji in če na dan sprejetja izvozne deklaracije niso „primerne tržne kakovosti“. Zamrznjeno perutninsko meso, katerega vsebnost vode presega predpisane mejne vrednosti iz člena 15 Uredbe št. 543/2008, naj ne bi izpolnjevalo zahteve iz člena 28(1) Uredbe št. 612/2009 in zato naj njegov izvoz ne bi ustvarjal pravice do nadomestila. FranceAgriMer je navedel, da je 98 % pregledov, opravljenih na zamrznjenem perutninskem mesu, ki ga je izvozila družba Doux, v letih 2012 in 2013 pokazalo, da proizvodi niso skladni s to zahtevo.

18 Kar zadeva preglede vsebnosti vode zamrznjenih piščancev iz postopka v glavni stvari, družba Doux navaja, da slednjih ni mogoče uveljavljati zoper njo, ker francoski zakonodajalec ni sprejel izvedbenih pravil za preglede iz členov od 15 do 17 Uredbe št. 543/2008 na vseh stopnjah trženja. Poleg tega družba Doux nasprotuje temu, da je FranceAgriMer zavrnil njeno zahtevo za izvedbo ponovne analize, podane v skladu s členom 16(5) te uredbe, predvidene za primer, če rezultati pregledov iz člena 16(2) presegajo dovoljene meje.

19 V teh okoliščinah je tribunal administratif de Rennes (upravno sodišče v Rennesu, Francija) odločilo, da prekine odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predloži ta vprašanja:

„1) Ali prag vsebnosti vode, določen v členu 15 Uredbe št. 543/2008 ter prilogah VI in VII k tej uredbi, pomeni zahtevo po ‚primerni tržni kakovosti‘ v smislu člena 28(1) Uredbe št. 612/2009 in sodbe z dne 7. septembra 2006, Nowaco Germany (C-353/04, EU:C:2006:522)?

2) Ali se zamrznjeno perutninsko meso, ki presega prag vsebnosti vode, določen v členu 15 Uredbe št. 543/2008 in prilogah VI in VII k tej uredbi, ter mu je priloženo zdravstveno spričevalo, ki ga je izdal pristojni organ, lahko trži v Uniji v običajnih pogojih v smislu člena 28 Uredbe št. 612/2009 in, če da, pod katerimi pogoji?

3) Ali je to, da prag vsebnosti vode ostaja določen na 5,1 % v skladu s Prilogo VI k Uredbi [št. 543/2008] in že več desetletij ni bil spremenjen kljub zatrjevanim spremembam v praksi reje in kritikam v nekaterih znanstvenih študijah glede zastarelosti te mejne vrednosti, skladno ali ne s pravom Unije in zlasti z načelom pravne varnosti?

4) Ali sta prilogi VI in VII k Uredbi št. 543/2008 dovolj natančni, da se opravljajo pregledi iz člena 15 te uredbe, ali pa bi morala Francija opredeliti ‚praktične ukrepe za preglede‘ ‚na vseh stopnjah trženja‘, ker se sicer pregledi, opravljeni v fazi izvoza proizvodov, ne morejo upoštevati?

5) Ali se zahteve za ponovno analizo, ki se na podlagi povezanih določb odstavkov 2 in 5 člena 16 Uredbe št. 543/2008 uporabljajo za rezultate pregledov v klavnicah, lahko razširijo na preglede, opravljene v fazi trženja izvoženih proizvodov, in to v navzočnosti strank, zlasti na podlagi člena 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah?“

Vprašanja za predhodno odločanje

Tretje vprašanje

20 Ker se tretje vprašanje nanaša na veljavnost mejnih vrednosti za vsebnost vode v zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancih, določenih v členu 15 Uredbe št. 543/2008, je primerno, da se najprej preuči to vprašanje.

21 Predložitveno sodišče s tretjim vprašanjem Sodišče v bistvu poziva, naj se izreče glede veljavnosti mejnih vrednosti za vsebnost vode v zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancih, ki so določene v členu 15(1) in prilogah VI in VII k Uredbi št. 543/2008, ker so te mejne vrednosti domnevno zastarele.

22 Kar v zvezi s tem zadeva zatrjevano kršenje načela pravne varnosti, je treba spomniti, da slednje zahteva, da ureditev Unije osebam, na katere se nanaša, omogoči, da se natančno seznanijo z obsegom obveznosti, ki jim jih nalaga, in da se lahko nedvoumno seznanijo s svojimi pravicami in obveznostmi ter ukrepajo v skladu z njimi (sodbi z dne 10. marca 2009, Heinrich, C-345/06, EU:C:2009:140, točka 44, ter z dne 29. marca 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Komisija in Komisija/ArcelorMittal Luxembourg in drugi, C-201/09 P in C-216/09 P, EU:C:2011:190, točka 68).

23 Člen 15(1) Uredbe št. 543/2008 ter njeni prilogi VI in VII jasno določajo vsebino in obseg njenih določb. Te določbe nedvoumno določajo tako proizvode, na katere se nanašajo, in sicer zamrznjene in hitro zamrznjene piščance, kot tudi mejno vrednost vsebnosti vode, ki ne sme biti presežena.

24 Poleg tega okoliščina, da najvišje vrednosti vsebnosti vode, določene v tej uredbi za zamrznjene in hitro zamrznjene piščance, niso bile spremenjene, zaradi česar ostane nespremenjen pravni položaj tožeče stranke v postopku v glavni stvari, ne more posegati v načelo pravne varnosti.

25 V zvezi z navedbo družbe Doux, da so mejne vrednosti za vsebnost vode, določene v Uredbi št. 543/2008 – ki ustrezajo tistim iz Uredbe Komisije (EGS) št. 2891/93 z dne 21. oktobra 1993 o spremembi Uredbe (EGS) št. 1538/91 o uvedbi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (EGS) št. 1906/90 o določenih standardih trženja za perutninsko meso (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 15, str. 160) – zastarele in zato nezakonite, ker se je vsebnost fiziološke vode v perutnini od leta 1993 močno povečala, mejne vrednosti pa ne ustrezajo več novim okoliščinam, v katerih jih je treba uporabiti, je treba opozoriti, da veljavnosti člena 15(1) Uredbe št. 543/2008 in njenih prilog VI in VII v tem primeru ne morejo omajati niti število let od sprejetja določb prava Unije v zvezi z najvišjimi vrednostmi vsebnosti vode zamrznjenega piščančjega mesa niti znanstvene študije, ki jih je predložila tožeča stranka v postopku v glavni stvari, v skladu s katerimi bi bilo treba te mejne vrednosti zvišati.

26 Zakonodajalec Unije ima pri izvajanju svojih pristojnosti na področju kmetijstva široko diskrecijsko pravico, kadar mora opraviti zapletene presoje in ocene (glej v tem smislu sodbo z dne 30. junija 2016, Lidl, C-134/15, EU:C:2016:498, točka 47 in navedena sodna praksa). To velja glede odločitve, ali naj se spremeni veljavna ureditev glede mejnih vrednosti za vsebnost vode v zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancih.

27 Noben element, ki so ga navedli družba Doux in drugi udeleženci, ki so podali pisna stališča pri Sodišču, ni tak, da bi dokazoval, da so bile očitno prekoračene meje diskrecijske pravice, ki jo ima ta zakonodajalec pri izvrševanju pristojnosti na področju skupne kmetijske politike.

28 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Komisija v svojem stališču navedla, da je opazila trend, ki zahteva prilagoditev mejnih vrednosti za vsebnost vode, ki jih določa Uredba št. 543/2008 za zamrznjene in hitro zamrznjene piščance, ter dodala, da čeprav je vsebnost fiziološke tekočine v piščancih v primerjavi z vsebnostjo, ugotovljeno leta 1993, trenutno nekoliko višja, bi morebitna sprememba mejnih vrednosti za vsebnost vode najverjetneje vodila k njihovemu znižanju, ne pa zvišanju, ker tehnološki razvoj omogoča zmanjšanje absorpcije tuje vode pri pripravi tega mesa.

29 Glede trditve družbe Doux, da mejne vrednosti iz postopka v glavni stvari na datum njihovega sprejetja niso bile v skladu z določbami Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 z dne 22. oktobra 2007 o vzpostavitvi skupne ureditve kmetijskih trgov in o posebnih določbah za nekatere kmetijske proizvode (Uredba o enotni SUT) (UL 2007, L 299, str. 1), saj ta uredba vključuje določbe Uredbe Sveta (EGS) št. 1906/90 z dne 26. junija 1990 o določenih tržnih standardih za perutnino (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 3, zvezek 11, str. 272) v sedmi uvodni izjavi, v kateri je bilo navedeno, da je problematika v tem primeru bolj tehnične narave in bodo zato verjetno pogosto potrebne spremembe, zadostuje navedba, da nobena od teh dveh uredb ne nalaga posebne obveznosti rednih pregledov mejnih vrednosti vsebnosti vode.

30 Iz navedenega zato izhaja, da preučitev tretjega vprašanja ni razkrila ničesar, kar bi vplivalo na veljavnost mejnih vrednosti za vsebnost vode zamrznjenega perutninskega mesa, določenih v členu 15(1) in v prilogah VI in VII k Uredbi št. 543/2008.

Prvo in drugo vprašanje

31 Predložitveno sodišče s prvim in drugim vprašanjem, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 28(1) Uredbe št. 612/2009 razlagati tako, da se zamrznjene ali hitro zamrznjene piščance, katerih vsebnost vode presega mejne vrednosti, predpisane v Uredbi št. 543/2008, lahko trži na območju Unije v običajnih pogojih in da izpolnjujejo zahtevo po primerni tržni kakovosti, če jim je priloženo zdravstveno spričevalo, ki ga je izdal pristojni organ.

32 Na podlagi člena 15(1) Uredbe št. 543/2008 je v Uniji načeloma prepovedano trženje zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev, katerih vsebnost vode presega mejne vrednosti, predpisane v prilogah VI ali VII.

33 Trženje takšnih piščancev je mogoče le izjemoma, če so izpolnjeni pogoji iz člena 16(6) te uredbe.

34 Standardi za trženje zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev, ki so določeni v tej uredbi, se uporabijo samo za proizvode, ki se tržijo v Uniji, ne pa za proizvode, ki se izvozijo v tretje države.

35 Zamrznjene ali hitro zamrznjene piščance je tako mogoče izvoziti iz Unije, ne da bi bili predmet pregleda v skladu s členom 16(2) Uredbe št. 543/2008, ne da bi bilo treba spoštovati mejne vrednosti vsebnosti vode, predpisane v prilogah VI ali VII te uredbe, in ne da bi bilo treba upoštevati obveznost označevanja, predpisano v členu 16(6) te uredbe.

36 Vendar je iz sodne prakse Sodišča razvidno, da je treba razlikovati med pravico gospodarskih subjektov, da izvozijo svoje proizvode, in upravičenostjo do izvoznega nadomestila, kar pomeni, da transakcije izvoza ne vodijo nujno k odobritvi izvoznih nadomestil (glej v tem smislu sodbo z dne 7. septembra 2006, Nowaco Germany, C-353/04, EU:C:2006:522, točki 35 in 36).

37 Brez poseganja v določbe člena 28(1), četrti pododstavek, Uredbe št. 612/2009 – pri čemer iz spisa, s katerim razpolaga Sodišče, ne izhaja, da bi bili pogoji za uporabo tega člena izpolnjeni – člen 28(1), prvi in drugi pododstavek, te uredbe pogojuje dodelitev izvoznih nadomestil z zahtevo, da so proizvodi za izvoz „primerne tržne kakovosti“, kar pomeni, da je te proizvode mogoče tržiti na območju Unije v običajnih pogojih.

38 Lastnost proizvoda, da ga je mogoče tržiti „v običajnih pogojih“, je neločljiv sestavni del pojma „primerna tržna kakovost“ (sodbi z dne 26. maja 2005, SEPA, C-409/03, EU:C:2005:319, točka 26, in z dne 1. decembra 2005, Fleisch-Winter, C-309/04, EU:C:2005:732, točka 21). Proizvod, ki ga ne bi bilo mogoče tržiti na območju Unije v običajnih pogojih in z opisom, ki je naveden v zahtevku za nadomestilo, ne bi izpolnil te zahteve (sodbi z dne 26. maja 2005, SEPA, C-409/03, EU:C:2005:319, točka 22, in z dne 1. decembra 2005, Fleisch-Winter, C-309/04, EU:C:2005:732, točka 20).

39 V takih okoliščinah ni mogoče podati ločenih odgovorov na prvo in drugo vprašanje za predhodno odločanje. Če piščancev iz postopka v glavni stvari ni mogoče tržiti na območju Unije „v običajnih pogojih“, slednji tudi ne izpolnjujejo zahteve po „primerni tržni kakovosti“. Če pa je zadevne proizvode mogoče tržiti na območju Unije „v običajnih pogojih“, je treba priznati njihovo „primerno tržno kakovost“.

40 Zato je treba preveriti, ali se trženje zamrznjenega ali hitro zamrznjenega piščančjega mesa v okviru odstopanja iz člena 16(6) Uredbe št. 543/2008 izvaja „v običajnih pogojih“.

41 V zvezi s tem iz sodne prakse Sodišča izhaja, da je treba preučiti, ali je serijo perutninskega mesa mogoče tržiti v Uniji „v običajnih pogojih“ na podlagi zahtev iz te uredbe, ki se nanašajo neposredno na kakovost proizvoda, ne pa na podlagi zahtev, katerih edini namen je informirati potrošnika (glej v tem smislu sodbo z dne 7. septembra 2006, Nowaco Germany, C-353/04, EU:C:2006:522, točka 38).

42 V skladu s členom 16(6) Uredbe št. 543/2008 pristojni organ, če serija zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev ni skladna s to uredbo, ker so presežene dovoljene meje vsebnosti vode, sprejme ustrezne ukrepe, da so zadevna posamezna pakiranja in pakiranja v razsutem stanju označena s trakom ali etiketo, na kateri je z rdečimi, velikimi tiskanimi črkami navedeno „Vsebnost vode presega ES omejitev“. Ta navedba mora biti nameščena na takšnem mestu, da je dobro vidna, jasno čitljiva in neizbrisljiva. Črke morajo meriti najmanj 1 cm na posameznih pakiranjih in 2 cm na pakiranjih blaga v razsutem stanju.

43 Namen te obdelave in teh obveznih navedb ni samo obvestiti potrošnike, temveč jih tudi opozoriti, da je bilo v kakovost zadevnih proizvodov poseženo in da gre torej za proizvode nižje kakovosti.

44 V teh okoliščinah proizvodov, ki so obdelani in označeni v skladu s členom 16(6) Uredbe št. 543/2008, ni mogoče tržiti „v običajnih pogojih“ na območju Unije in ne izpolnjujejo zahteve po „primerni tržni kakovosti“.

45 Take ugotovitve ne omaja dejstvo, da zadevni proizvodi v preostalem ustrezajo sanitarnim predpisom.

46 Zato je treba na prvo in drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 28(1) Uredbe št. 612/2009 razlagati tako, da zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev, katerih vsebnost vode presega mejne vrednosti, predpisane v Uredbi št. 543/2008, ni mogoče tržiti na območju Unije v običajnih pogojih in ne izpolnjujejo zahteve po primerni tržni kakovosti, tudi če jim je priloženo zdravstveno spričevalo, ki ga je izdal pristojni organ.

Četrto vprašanje

47 Predložitveno sodišče s četrtim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 18(2) Uredbe št. 543/2008 razlagati tako, da državam članicam nalaga obveznost sprejetja praktičnih ukrepov na področju pregledov zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev, namenjenih za izvoz z izvoznim nadomestilom, in da v primeru nesprejetja teh praktičnih ukrepov, pregledov, opravljenih za izvoz, ni mogoče uveljavljati zoper zadevna podjetja.

48 Kadar gre za finančne subvencije za izvoz zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancev iz Unije, carinski urad izvoza v skladu s členom 5(4) Uredbe št. 1276/2008 zagotovi, da je člen 28(1) Uredbe št. 612/2009 upoštevan. Če ta urad dvomi v „primerno tržno kakovost“ izvoženega proizvoda, mora preveriti njegovo skladnost z veljavnimi določbami prava Unije.

49 Ker je upoštevanje maksimalne vsebnosti vode v zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancih, določene v členu 15 Uredbe št. 543/2008, pogoj, da se za to meso lahko šteje, da je „primerne tržne kakovosti“ v smislu člena 28(1) Uredbe št. 612/2009, je treba uporabiti metode določanja te vsebnosti vode, ki so opisane v prilogah VI in VII k Uredbi št. 543/2008, da se preveri, ali je izpolnjen ta pogoj.

50 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da predložitvena odločba ne vsebuje ničesar, iz česar bi izhajalo, da tehnike in metode iz navedenih prilog ne dopuščajo izvedbe pregledov na primeren način.

51 Kot je razvidno iz točke 23 te sodbe sta prilogi VI in VII Uredbe št. 543/2008 dovolj natančni, da se opravijo pregledi zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev, namenjenih za izvoz z izvoznim nadomestilom.

52 Na podlagi navedenega je treba na četrto vprašanje odgovoriti, da ker sta prilogi VI in VII k Uredbi št. 543/2008 dovolj natančni, da se opravijo pregledi zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancev, namenjenih za izvoz z izvoznim nadomestilom, neobstoj praktičnih ukrepov, katerih sprejetje je predpisano s členom 18(2) te uredbe, ne prepreči, da je te preglede mogoče uveljavljati zoper zadevna podjetja.

Peto vprašanje

53 Predložitveno sodišče s petim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 16(5) Uredbe št. 543/2008 razlagati tako, da pravica zahtevati ponovno analizo v skladu s to določbo velja tudi za preglede, izvedene za namene izvoza zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancev z izvoznim nadomestilom.

54 Ker se v skladu s členom 16(2) Uredbe št. 543/2008 pregledov vsebnosti vode v zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancih iz člena 15(1) te uredbe ne sme izvesti v primeru trupov, za katere se ugotovi, da so namenjeni izključno za izvoz, člen 16(5) te uredbe v tem primeru ni upošteven. Postopke za pregled blaga, namenjenega za izvoz iz Unije, ureja carinski zakonik.

55 Sodišče je že imelo priložnost, da se izreče o pravicah in obveznostih izvoznika in nacionalnih carinskih organov glede pregledov izvoženih proizvodov, ki so upravičeni do nadomestil, v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 7. septembra 2006, Nowaco Germany (C-353/04, EU:C:2006:522).

56 Sodišče je zlasti v zvezi z nadzorom transakcij izvoza, upravičenih do nadomestila, navedlo, da ureditev Unije določa vrsto sodelovanja med izvoznikom in nacionalnim carinskim organom, da bi bil pravilno opravljen nadzor (glej v kontekstu Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 4, str. 307), kakor je bila spremenjena z Uredbo Evropskega parlamenta in Sveta (ES) št. 82/97 z dne 19. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 2, zvezek 8, str. 179), sodbo z dne 7. septembra 2006, Nowaco Germany, C-353/04, EU:C:2006:522, točka 63).

57 V zvezi s tem je treba spomniti, da je carinski zakonik, zlasti v členih 118(2) in 119(1), drugi pododstavek, določal, da je imel izvoznik, ki je oddal carinsko deklaracijo, ali njegov zastopnik pravico prisostvovati pregledu blaga in odvzemu vzorcev ter da je ta imel tudi pravico zahtevati dodatni pregled ali vzorčenje zadevnega blaga, če je menil, da rezultati, ki so jih dobili pristojni organi, niso veljavni.

58 Tako carinski zakonik gospodarskim subjektom zagotavlja pravico, ki je primerljiva s pravico iz člena 16(5) Uredbe št. 543/2008.

59 Neodvisno od pravic iz členov 118(2) in 119(1), drugi pododstavek, carinskega zakonika, je treba opozoriti, da mora izvoznik v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča, ker z vložitvijo zahtevka za nadomestilo vedno, implicitno ali izrecno, zagotavlja „primerno tržno kakovost“, sam po dokaznih pravilih nacionalnega prava dokazati, da je ta pogoj izpolnjen tudi takrat, ko naj bi bila deklaracija za nacionalne organe vprašljiva (sodba z dne 1. decembra 2005, Fleisch-Winter, C-309/04, EU:C:2005:732, točka 35).

60 Nazadnje, člen 41 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, iz besedila katerega je jasno razvidno, da se ta ne nanaša na države članice, ampak le na institucije, organe, urade ali agencije Unije (sodba z dne 17. decembra 2015, WebMindLicenses, C-419/14, EU:C:2015:832, točka 83), v zadevi v glavni stvari ni upošteven.

61 V teh okoliščinah je treba na peto vprašanje odgovoriti, da v skladu s členoma 118(2) in 119(1), drugi pododstavek, carinskega zakonika, izvoznik zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev na eni strani lahko prisostvuje pregledu blaga in odvzemu vzorcev osebno ali prek zastopnika, na drugi strani pa lahko zahteva dodatni pregled ali vzorčenje tega blaga, če meni, da rezultati, ki so jih dobili pristojni organi, niso veljavni.

Stroški

62 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Ob preučitvi tretjega vprašanja za predhodno odločanje ni bil ugotovljen noben dejavnik, ki bi vplival na veljavnost mejnih vrednosti za vsebnost vode zamrznjenega perutninskega mesa, določenih v členu 15(1) ter v prilogah VI in VII k Uredbi Komisije (ES) št. 543/2008 z dne 16. junija 2008 o uvedbi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1234/2007 glede tržnih standardov za perutninsko meso, kakor je bila spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) št. 1239/2012 z dne 19. decembra 2012.**

2. **Člen 28(1) Uredbe Komisije (ES) št. 612/2009 z dne 7. julija 2009 o skupnih podrobnih pravilih za uporabo sistema izvoznih nadomestil za kmetijske proizvode, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (EU) št. 173/2011 z dne 23. februarja 2011, je treba razlagati tako, da zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev, katerih vsebnost vode presega mejne vrednosti, predpisane v Uredbi št. 543/2008, kakor je bila spremenjena z Izvedbeno uredbo št. 1239/2012, ni mogoče tržiti na območju Evropske unije v običajnih pogojih in ne izpolnjujejo zahteve po primerni tržni kakovosti, tudi če jim je priloženo zdravstveno spričevalo, ki ga je izdal pristojni organ.**

3. **Ker sta prilogi VI in VII k Uredbi št. 543/2008, kakor je bila spremenjena z Izvedbeno uredbo št. 1239/2012, dovolj natančni, da se opravijo pregledi zamrznjenih in hitro zamrznjenih piščancev, namenjenih za izvoz z izvoznim nadomestilom, okoliščina, da država članica ni sprejela praktičnih ukrepov, katerih sprejetje je predpisano s členom 18(2) te uredbe, ne prepreči, da je te preglede mogoče uveljavljati zoper zadevna podjetja.**

4. **Izvoznik zamrznjenih ali hitro zamrznjenih piščancev lahko v skladu s členoma 118(2) in 119(1), drugi pododstavek, Uredbe (ES) št. 450/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o carinskem zakoniku Skupnosti (Modernizirani carinski zakonik) na eni strani prisostvuje pregledu blaga in odvzemu vzorcev osebno ali prek zastopnika, na drugi strani pa lahko zahteva dodatni pregled ali vzorčenje tega blaga, če meni, da rezultati, ki so jih dobili pristojni organi, niso veljavni.**

Podpisi